

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Ellinor Ivarsson

Europeiska Kommissionen
DG Regional and Urban Policy
B-1049 Bryssel, Belgien

Gemensamma synpunkter från SKL och regionerna inför Sammanhållningsforum

Europeiska Kommissionen bjuder in till Sammanhållningsforum den 26-27 juni, i syfte att samla in synpunkter på hur sammanhållningspolitiken bör utformas efter 2020. Sveriges Kommuner och Landsting vill tillsammans med regionerna* gemensamt särskilt framhålla följande synpunkter.

1. Sammanhållningspolitiken spelar en viktigare roll än någonsin mot bakgrund av de slitningar man upplever inom EU idag.

Sammanhållningspolitiken utgör en grundläggande del av fördragen och är en viktig hörnsten i den europeiska integrationsprocessen. EU:s demokratiska legitimitet bygger på subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen, där beslut fattas så nära medborgaren som möjligt. Sammanhållningspolitiken är ett av de främsta politikområdena på EU-nivå som gör allvar av flernivåprincipen och kan därmed spela en viktig roll för att återupprätta en del av EU:s förlorade trovärdighet. Det är främst genom sammanhållningspolitiken som kommuner, landsting och regioner länkas samman med det europeiska projektet, och det är på den lokala nivån som EU gör skillnad för medborgarna.

Det gränsöverskridande samarbetet fyller en särskild viktig funktion för att skapa förtroende mellan regioner över nationsgränser. Sammanhållningspolitiken bidrar till att hålla Europa samman och är ett uttryck för europeisk solidaritet. Det är därför väsentligt att samtliga regioner i EU fortsatt omfattas av sammanhållningspolitiken. Sammanhållningspolitiken bör också fortsatt utgöra en betydande del av den kommande EU-budgeten.

2. Regionalpolitiken har utvecklats från kompensatorisk politik till strategisk investeringspolitik

Regionalpolitiken har sedan EU-inträdet 1995 successivt utvecklats från kompensatorisk politik till en politik för strategisk tillväxt och investeringar. Regionalpolitiken har gått från att präglas av en bred fördelning av resurser, till ett

*Regionerna representeras här av de åtta politiska företrädare som nominerats av regionalt utvecklingsansvariga till SKL och som utsetts för att representera programområdena i arbetet inför kommande budgetperiod i EU.

större fokus på att omvandla strukturer och skapa bättre förutsättningar för tillväxt i hela landet.

Målmedvetna ambitioner på regional nivå har allt eftersom kompletterats och integrerats med EU:s övergripande strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt, EU 2020-strategin. Långsiktigt arbete med att skapa regionala innovationssystem, affärsnätverk, kluster och strategier för smart specialisering har utvecklat regionerna inom områden där man har komparativa fördelar och regionerna bidrar därmed till ett mer konkurrenskraftigt Sverige.

3. Sammanhållningspolitiken mobiliserar den lokala och regionala nivån

Sammanhållningspolitiken hanterar redan idag många av de utmaningar som EU står inför och bidrar inte minst till att mobilisera den lokala och regionala nivån för unionsgemensamma mål. Strukturfonderna finansierar t.ex. många viktiga projekt för att främja integration. I många regioner genomförs satsningar för att erbjuda nyanlända språkpraktik och andra insatser för att få framför allt utrikesfödda kvinnor i sysselsättning. Socialfonden finansierar bl.a. också insatser för att motverka avhopp från skolan eller för att få unga i sysselsättning. Regionalfonden gör viktiga investeringar bl.a. för etablering av test- och innovationsmiljöer för exempelvis avancerad säkerhetsteknik för fordon. Många värdefulla miljöprojekt genomförs också via sammanhållningspolitiken, som exempelvis musselodlingar för att rena Östersjön från kväve och fosfor.

Arbetsättet som kännetecknar sammanhållningspolitiken har också starkt bidragit till ett mer strategiskt utvecklingsarbete på regional nivå. Som ett resultat av sammanhållningspolitiken utformar idag de regionalt utvecklingsansvariga en samlad strategi för respektive regions utveckling. Strategin tas fram i nära samarbete med kommuner, näringsliv, universitet och civilsamhälle och bidrar därmed till en tydlig kraftsamling och prioritering av resurser regionalt.

Strukturfondspartnerskapen har också visat sig ha stor betydelse för styrningen av tillväxtprocesser i regionerna. Partnerskapen samlar representanter från en rad sektorer och tillsammans prioriterar de bland olika insatser för regionens utveckling som finansieras via struktur- och investeringsfonderna i kombination med annan finansiering.

4. Ett större fokus på smart specialisering

Smart specialisering är en särskilt framgångsrik arbetsmetodik för att fokusera resurserna regionalt. Den bygger på varje regions specifika styrka och är viktig för att hela Europa ska utvecklas. Ett tydligare fokus på smart specialisering i nästa programperiod kan leda till en tydligare strategisk koppling mellan projekt, synergier

med andra EU-program och bättre komplementaritet och samarbete mellan regioner i hela Europa.

För att dra nytta av dessa möjligheter är det också önskvärt att kommande programperiod fungerar bättre som förutsättning för internationalisering mellan regioner i Europa. Det finns idag inget program som gynnar samarbete mellan regionala aktörer över hela Europa för tillväxtfrämjande insatser. Interreg Europe är ett program för lärande och Interreg B-programmen är begränsande i geografisk.

5. Sammanhållningspolitiken kan knytas närmare till integrationsutmaningarna

Ett sätt för sammanhållningspolitiken att knytas än mer mot EU:s gemensamma utmaningar är att sätta integration i fokus. Länder som Sverige och Tyskland tog ett stort ansvar under migrationskrisen och den framtida utmaningen handlar om hur nyanlända människor kan integreras och komma i sysselsättning. Kommissionen introducerade ett särskilt sysselsättningsinitiativ för unga för regioner med över 25 % ungdomsarbetslöshet under den nuvarande budgetperioden. Dessa medel hanterades inom ramen för Socialfondens PO 3, men belastade inte det nationella programmets budget. Vi föreslår att ett liknande initiativ tas för länder/regioner som tagit stort ansvar för flyktingmottagandet, i syfte att stärka integrationen.

6. Territoriell anpassning av regionalpolitiken avgörande för att nå framgång

Varje plats komparativa fördelar utgör en viktig grund för utveckling. SKL och regionerna instämmer helt med de rekommendationer som OECD ger i sin s.k. Territorial review av Sverige 2017, där man pekar på just vikten av territoriell anpassning. Det behövs gemensamma koncept för regional utveckling som är flexibla och som tar hänsyn till de olika karaktäristiska drag som finns i respektive region. Tillväxtpolitiken får inte begränsas till täta miljöer, det är viktigt att städer och landsbygd utvecklas gemensamt för att Sverige inte ska gå miste om den utvecklingskraft som finns i stora delar av landet. Tillväxten i Sverige är summan av tillväxten lokalt och regionalt, och det krävs en tydligare koppling mellan det som idag särskiljs som regionalpolitik och landsbygdspolitik, både nationellt och på EU-nivå.

Sammanhållningspolitikens program måste även fortsättningsvis ta sin utgångspunkt i lokala och regionala behov och insatser bör anpassas därefter. Ett underifrånperspektiv och en förankring lokalt/regionalt i utformningen och genomförandet av regionalpolitiken är helt avgörande för att få effekt av investerade medel.

7. Ett effektivare genomförande med gemensamt regelverk

Den totala EU-budgeten kommer med största sannolikhet att minska, som ett resultat av att Storbritannien lämnar den Europeiska Unionen. Med en minskad budget till strukturfonderna blir ett effektivt genomförande än mer centralt. Ett gemensamt regelverk för samtliga fyra struktur- och investeringsfonder är en förutsättning för att få ett förenklat genomförande. Alltför mycket resurser läggs på administration och redovisning av projekt. Förordningar och statsstödsregler tolkas idag också på olika sätt av olika förvaltningsmyndigheter.

SKL och regionerna förespråkar en gemensam nationell förvaltningsmyndighet för Regionalfonden och Socialfonden. Myndigheten bör precis som idag organiseras med regionala kontor. De delar i Landsbygdsprogrammet som rör generell landsbygdsutveckling bör också integreras i Regionalfonden och därmed ingå som en del av det regionala utvecklingsarbetet.

SKL och regionerna stödjer också en differentiering av regelverket. För medlemsstater som har låga felmarginaler i uppföljningen, måste större tillit ges till de nationella systemen. Regelverket måste också kunna anpassas proportionerligt utifrån projektets omfattning.

Sveriges Kommuner och Landsting



Lena Micko

Ordförande



Birgitta Losman

Ordförande regionutvecklingsnämnden, Västra Götalandsregionen

Representerar Strukturfondspartnerskapet Västsverige



Robert Uitto

Ordförande regionala utvecklingsnämnden, Region Jämtland Härjedalen

Representerar Strukturfondspartnerskapet Mellersta Norrland



Erik Bergkvist

Ordförande Regionförbundet Västerbotten

Representerar Strukturfondspartnerskapet Övre Norrland



Jelena Drenjanin

Kommunalråd Huddinge Kommun

Representerar Strukturfondspartnerskapet Stockholm



Tomas Riste

Ordförande Region Värmland

Representerar Strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige



Viking Jonsson

Ordförande Regionförbundet Sörmland

Representerar Strukturfondspartnerskapet Östra Mellansverige



Leif Larsson

Styrelseledamot Regionförbundet i Kalmar län

Representerar Strukturfondspartnerskapet Småland och öarna



Christina Mattisson

Ordförande Region Blekinge

Representerar Strukturfondspartnerskapet Skåne-Blekinge